

Tallinna Teataja

Teilmetus ja talitus:
Tallinn, Suurturg nr. 16.
Ristjate aadressid:
„Tall. Teataja“, Tallinn.
Rõnnetraat:
Teilmetaja — 285.
Teilmetus ja talitus — 281.
Teilmetaja kmet: A. 12—1.
Ristjate kmet: kella 8—1.

Teilmetuste hinnad:
Postiga:
1 kuu peale .. 75 marka
2 „ .. 150 „
3 „ .. 225 „
3½ talitusest ära viies:
1 kuu peale .. 68 marka
2 „ .. 136 „
3 „ .. 204 „
Wäljamaale kuus 100 mrl.
Aadressi muutmise 10 mrl.

Punilutuste hinnad:
Kutlutuse kühel 3 mrl. m/m
Kühel 5 „
Sifem. kühel 6 „
Kohakutlum. kutlutused 75%
odavamad.
Kutlutused, mis alla 100 mrl. kühel, ei ole küheliseks ja kutlutumiseks sobivad, ei ole küheliseks ja kutlutumiseks sobivad, ei ole küheliseks ja kutlutumiseks sobivad.

Üksik nummer 3 marka.

Ar. 62.

Reedel, 17. märtsil 1922. aastal.

Ilmub igal äripäeval õhtul.

XIII aastal.

Riigikogus eila:

Asunikkude ehituslaenu seadus võeti 1. lug. vastu; R. Asti, J. Lattiku ja Gri-gorjewi kõned eelarve puhul.
Suurem ülemaline kommunist. organisatsioon kinnitatakse.
Tallinnasse hulk wiijalaetaw oodata.
Rootsi uurimise teelond Eesti e kaawatseks.
Aleriikline asunikkude maastonna ehituse eel-nõupidamine
Tartu 26. märtsil kogu kutsutud.
Lõuna-Aafrika revolutsioon rangeb.
Grecia uus walitus.
Lofaut Hispaania paberitööstuses.
Euroopa riikides kogu 5 miljoni töötä töölise.
Hispaanlased sõidwad Marokkos edufalt.
Warsjawi kontwerents lõpeb täna.

Wiimased teated.

Tööpuudus Euroopas.

Töötä töölisi oli Euroopas weebruari 13. pul kogu umbes wiis miljoni. Üksiku-te maade kohta puuduwad täpisealsed and-med. Umbkaudu oli aasta algul Inglismaal umbes 1.800.000 töötä töölisi; Itaalias 512 tuhat; Poolamaal ligi 200.000; Sakjamaal 150.000 ümber; Rootsis 140.000; Belgias 100.000; Szwetis 90.000; Norras üle 80 tuhande; Hollandis 20.000; Austrias 16.000; Tšehho-Slowakkias umbes sama palju. Et aga suurem osa riike ainult neid töötä töölisi registreerib, kes riigilt eht omawalitlus-telt toetust saawad, siis on tõelised arwud illemal toodutest mististi hulga suuremad. m.

Riia linnawalimised.

12. webruaril j. a. olid Riia linnawoli-togu walimised. Walimistel antud häälte kohta on materjaal 39 walimisringkonnast kogutud. Püüdnud ainult iibe walimisring-konna materjaal, kuid see ei jundda palju lildjeid tagajärge muuta. Nimelt on wali-miste tagajärjed järgmised: wäike maapida-jad 324 häält, majandus-futuuriline bloff 10.820, parempoolsed fotsialdemokraadid 3066, Läti majaperemeeste ühing 2.702, We-ne ühing 710, üürnikud 695, kriitilised rahwuslased 6.945, eeslinna ühing 2.868, Wene rahvus-demokraatlik ühing 3.294, ametiühijused 16.491, Sakja riikm 22.106, pahempoolsed fotsialdemokraadid 23.845, poo-lakad 972, ühine rahwusline fentrum 11.341, kaupmeeste ühing 3.362, juudid 6.466 häält. ERM.

Staalit leht Balti riikidest.

Roomas loetaw leht „Messaggero“ toob 10. märtsil pikema kirjutuse pealkirjaga: „Uus wäikelit ajumas, Balti riigid ühine-mas“. Staalit leht ütleb, Balti liit wõiwat luua uue Euroopa konföderatsiooni, mis eel-nelmal Genua konwerentil wõib oma ka-lurastust tunda anda niisugusel määral, et jeda asjaolu ei tohi ükski Euroopa pealinn tähelepanemata jätta. Suurem osa sellest artiklist kõneleb Eesti, siialdades wälismi-nistri Piipi pikemaid seletusi Eesti huiwdest Genua konwerentil, Tartu rahust, Wene wõlgade küsimusest ja Balti liidust. Sama „Messaggero“ artikkel lõpeb wäljapõttega A. J. juhtkirjast „Tallinna Teataja“. Refe-reeritud on see osa juhtkirjast, mis näitab, et Eesti oma julge Tartu rahuga on tee-nitajaks saanud Wene küsimuses ja et siin ei wõi Eesti arwamistest Genua konwerentil mõõda minna, kuna Eesti Wene asjade tundmises oma kogemused seljataga. Eesti lehe wäike kohta, et „Wenemaale praeguses seisukorras enamline walitus ometigi ai-muene wõim on, kes Wenemaal juudab äär-mist anarhist ära hoida ja Wenemaad jälle wõib paremale tulewikule wastu wiia“, üt-leb Rooma leht omalt poolt: „See on juft sama seisufoht, mida juba kauemat aega ka „Messaggero“ Ita-Euroopa küsimuses üt-la jalle on kaitsumud. ERM.

Leedu põhiseadus asutawas kogus.
Ragu Roomast teatatasse, arutab Leedu asutaw kogu Leedu põhiseadust eimesel luge-misel. ERM.

Wene ja Prantsuse kommunistide ühistööta-mine.

„Westminster Gazette“ 10. märtsil teatab Pariisist, et wiisalt liikumate juttude järele Prantsuse kommunistide juht Marcel Cach-in Prantsuse ja nõuf. Wene walituse lähe-nemise heaks töötada. Seltsakse, et Cachin Radecki ülesandel Poincaré ja koguni presi-dent Millerandi jutul olla käinud ning nen-de wastuse nõuf. Wene walitusele edasi anda. ERM.

Sakistused Poola laenu tege-mise juures.

Warsjawi olla wäljamaareisilt tagasi jõudnud finansist Radzishewski, kes pidas lä-birääkimisi Poola wälislaenu asjus. Niipalju kui teada, edenewat mainitud läbi-rääkimised wäga wiisalt — Prantsusmaa ja Belgia pannud ette wäga rasked tingimised. Poola ajakirjandus toob seletusi läbirääki-miste tagajärgede kohta wäga tagasihoidli-kult, on märgata pettumust lootustes, mida pandi Prantsusmaa peale. Poola ajakir-jandushüroo teatab koguni selle wastu, et olla lootust saada laenu 5%—6 proff. Prant-susmaa garanteerimisel.

Hispaanlased tungiwad Marokkos edasi.

London, 17. märtsil k. 4 h. (Tri.) Hispaania sõjamaed Marokkos algafid kolmapäeval pealcutungimist üheksa miili lääne pool: Me-llikat. Lantide ja loomusautode abil läts forda uut seisufohta oma alla wõtta. —k.

Lofaut Hispaanias.

London, 15. märtsil. Hispaania paberitööstuses algas täna lofaut, mille tagajärjel 12.000 töölisi lahki lastasse. ERM.

Egiptuse iseseiswus.

London, 16. märtsil. Reuterile telegra-feeritakse Roomast täna: Britannia poolt antud uue Egiptuse konstitutsiooni põhjal awalbas fultan käjurja, milles teatatakse, et Egiptus laab iseseiswaks suweräänseks riigiks ja sul-tan wõtab endale Egiptuse kuminga aumime. ERM.

Seated Indias.

ETA. London, 15. märtsil. Reuter. Delhiist telegrafeeritakse 14. märtsil: Seadus-andlikus kogus liikati walituse majandusli-kes ettepanekud kaks forda tagasi demokraat-lise erakonna ja mitteametlikkude liikmete poolt.

Inglise merimeeste wõitlus kommunistide-ga.

London, 15. märtsil. Skapten Lupper, Briti merimeeste ja laewatöölise liidu pea-tegelane, korraldab wõitlust enamlaste jala-jase kihutustöö wastu, kes Briti sadamalin-nades nõulogude „rakufesi“ tahawad asuta-da. Lupper kutsus töötä merimehi kaks wõi kolm forda päewas kofku, et neid ah-

Laewasõidu ja Merikaubanduse „Laewandus“

paneb wihapäewal, j. o. 19. märtsil 1922 a. kell 11 e. l. Tallinna Eesti Lastekaswatuse Seltsi ruumes, Wäike Areena uulits nr. 11,

Ioengu toime aine üle

„Meri kui liikitähis tegur rahwaste ja riikide poliitilises ja majanduslikes arenemises“.

Sisfeminef majuta. Lektor: Mleth. Samm.

Eesti Sulg- ja wäkeloomakaswatamise ja nende saaduste kasutamise osaühisus „Kodulind“

: on registreeritud ja algab oma tegewust. :

Osaühisus „Kodulind“ on linnulaskwatajate poolt asutatud, kelle ülesanne on sulg- ja wäkeloomakaswatust riiklikes fuhthes arendada. Riiki sulg- ja wäkeloomakaswatajaid Eesti palutakse saaduste ka-jutamise fuhthes pöörata e. l. „Kodulind“ juhatusse poole Tallinnas — — — — — Uus Kalamaja tän. 24, krt. 3. — — — 908

Rõit on waimustet fhotoladist

wardawu hädawu eest hoiatada. La ütleb: Enamlasted tahawad kaubalaenastiku mehi oma nõusse meelitada. Meie oleme otus-tanud jeda kasset nurja ajada. ERM.

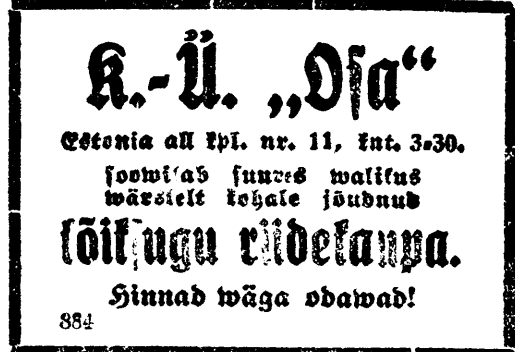
Grecias uus walitus.

London, 16. märtsil. Reuter. Ateenast te-legrafeeritakse 15. märtsil: Gumaris moodustas uue kabineti. Gumaris ise on ühtlasi ka kohtuministriks. Wälisministriks on Pal-taggi. ERM.

Seated Wenemaal.

Punawäed Soome piiril.

„Suwubstadsbladet“ teadete järgi juu-rendatawat nõulogude wägesid Soome piiri läheduses. Arjajas olla käesolewal ajal 5000 sõjawäelast, ühes 65 suurtüliga. Ken-de tawmitaba olla ka soomusrong. Wägesed laewastil seiswat koos 2 drahmuitist, 8 mit-tipadist, 10 wõulufest paadist, wäinast mit-

nihawitajast ja miinilawast. Sadoga jär-uesti ida poole olla foondatud 30.000 sõ-jawäelast, 60 suurtüki ja 5 soomusrongi. Olla ka tantide wäesja. ERM.

Lastekommunad.

Ragu „Edasi“ teatab, on Wene hädur-dus-fommisfariat ja põllutööstusfommisfariat lastekommunade ajutamise eelnõu wälja-töötanud. Sawatfotasse korraldada laste-majad, milledele kindlastiwaratud normi-järele põllu- ja aiamaad antakse, neid üht-lasi warustades leenurete ja elufo ning elu-to immentawiga.

Saepurn föögiks.

Bermi tubermangus, Werihewi fiila lö-heduses töötanud waremalt lauanabrit, millest nüüd ainult saepurni mägi järele olla jäänud. Näljajad talupojad saepurni „Edasi“ teatel saepurnimeeste foonad ja wäinud jalt saepurni faju, et sellest toitu wäl-ministada. Hiljuti langanud wägi kofku ja fummurud wäin immet.

Riigifogu

Koosolek 16. märtsil k. 5. p. I.

Koosolekut juhatab abieksam. A. W. i. r. m. a. Enne riigi 1922. a. eelarvet on põema-feras kolm punkti. Esimese kabe punkti — wäitemaapidajate rendilepingute piken-amise seadus ja raudteeseaduse täiendamise seadus — aruandjad puuduvad, mispärast nende arutamisele ei saada asuda. Sarnase nähtuse peale peab tähelepanu juhtima. Aruandjad Riigifogu liikmed peafid ju teadma, misugused kiisimised päewakorras ja millal nad efinema peawad. Aruandjate puudumine, kas meeleka mõi kogemata, ei tohi krooniliseks saada.

Asunikkude ehituslaenu seadus wõetakse 1. lugemisel wastu. Selle seaduse järele määratakse põllutööstusministeeriumile 1922. ja 1923. a. eelarwes kofku 100 miljoni marka laenuandmiseks asunikkudele hoonete ehitamiseks. Walitsuse määrata jätakse laenu wäljaandmise kord, kindlustamine, tartwita-mine ja laenu protsent. Nagu aruandja se-letas, ei wõiwat walitus laenu pealt üle 2 protsendi.

Eelarwe kofhta on järjekorras lõna A. A. stiil.

A. A. stiil kõne.

Elake Riigifogu koosoleku põlewamaks punktiks kujunes A. A. stiil (soti.-dem.) eelarwe kõne, mis walitsust algas, kuid suure tormiga lõppes, misjagust wististi ülfki Riigifogus peetud kõne ei ole lõnnitanud. Tormise ei saanud fistud mitte ainult rah-wasandifid, waid ka ministrid.

Riigiwonema üleskõttel tehti kõnelejale märkusi. Mõra läfs kõne ajal jagedasti nii suureks, et ühest-ki lõnast ega hüüdest, — seft hüüdsid kõif — ei wõinud aru saada.

Kõneleja leiab meie käesolewa aasta eel-awne fissetulekute, kui ka wäljaminekute fuhtes ebafulgurilise olewat. Olfefofesed maksud teewad fissetulekuteft dige wälfefe oja wälja. Walitsufel ei ole mingifuguseid ka-watufusi uute ofefofefte maksude asjus. Walitus ei ole suutnud feifufofhta wõfhta omawalitsufte kofhta. Kuni ftiamaale ei ole Riigifogule weel efitatud omawalitsufte fea-dust, kuni juba Mfutawa flogu ajalt felle-fofane seadufe eelnõu pärandufes on jää-nud. Walitus on efitamatu teinud asunif-fudele proowiaastate määramifega. Mfunit-fude feifuford on kindlufeta. Kontfessioonide andmifega olifimi peale on riif omale kahju teinud, feft kontfessioonid hallowad riigi olifimiftoofust. Riigifontrolli protesti kontfessioonide lepingute tegemife wastu on walitus tähelepanemata jättnud.

Wälispoliitikas ei ole walitsufel kindluf. Wälisminister fäib liig enamuserafondade pilli järele. Eestis on õigejoonelift wälis-politiikat aetud ainult Tartu rahutegemife ajal.

Kõne feftpunktiks faab fõjaminefteeriu-mi eelarwe, milles üle 1 miljardi 300 mil-joni (36 protj.) wäljaminekuid ette nähtud. Kõneleja leiab, et Eefsti kõige militarifilifem riif Euroopas on. Nimift Greekamaa on ielles juhtes Eefstift ees.

Meie fõjawaie afutufed ei ole ennast iel määrat loondanud, et nad wõifid ütelda, meil on iga penn arwele wõetud. Meie fõja-waie afutufel on parafleel telegraafi- ja tele-fonimõrgud tartwitada, mida mitte fugugi tartwis ei ole.

Meil oli omal ajal wäga hea waheford fõdurite ja ohwitferite wahel wabadusifja algul. Kahtlemata oli meil tol ajal fõja-waies wäga horituid ja demofraatlifelt mõt-lewaid ohwitfere. Wõib olla, et tollaegfela waheforrale mõjus kaaja tollaegne fõjawa-geide üllemjuhataja, ja kui fee tõesti nõnda on, fiis fiitus temale weel tänapäewgi.

Alga mis pärast järgnes, fee on wäljas-pool iga korraldust.

Kuritegemufte peale fõjawaieafutufes ei ole fõjaminefter ja wabariigi walitus küllalt reageerinud. Riigifontrolli poolt toime

wõeldud kafutamata.

Oma raha Albaania ei ole. Tartwifufel en fultfrangid, hõbefroonid, fultlired ja igafugu muu waluuta päewafurfi järele, kuid ainult füllas. Siagi ferjufel on oma füllas-fond fufkus. Paberraha ei tunta.

Albaania loodusferiffufed on põhjufes, mis tema naabrid on fundinud iffa jälle jõupingutufi tegema, et üht ofagi Albaa-niaft endale faada. Wõib olla, et hiljutife „riiripõrde“ fõgawamaks põhjufes on ol-mud armjad naabrid ja nende falafuowid.

Pandud rewiderimifstel jelgus, et efimeje diwififi ftaabi majapidamifes lõppmata fuured korratufed walitfufwad.

Rosjoni jõe metfa raiuti Eefsti fõdurite poolt maha frondi ülema korraldusel. Et need puud di-wififi puud olid, fiis olefs pidanud nenbest faadud fuurma diwififi kasfasse minema. (Ed-jaminefter Soots: diwififi ei olefi kasfat!) (Maer, kateplagin, müra.) Kui diwififi kasfat ei ole, fiis on wõhemalt diwififi ülmal kasfa.

Ma hindan kindral Lõnnifoni teeneid Eefsti wabariigi fõjawaies küllalt kõrgelt, aga felleft ei faa mitte järeldada, et ta wastufus-wabaks tehtud olefs. Teie wõifate huffa neid, fef riigi aruandmifst toimetawad, aga miks ei kaha teie neid huffa mõifta, felle tegemufuõim oma tagajärgebe poolft riigile hõdaohkif on. (Wahelhüüdes. Saalis fuur lärm. Wahelhüüde fefelt: Urge fufuge riigi wõimur maha! Wahelhüüdes paremalt poolft: Maha demagoog! Juhataja heliftab wahetpidamata. Sieminifter Einbund fo-holt: Wõiftame huffa ja anname kofhtu fäte-te! Wahelhüüde paremalt poolft: Mõfwa fiidab teda! Teid fiidab Landeswehr! (Wa-helhüüdes paremalt poolft ja fefelt: Urge fippuge wahel! Maha demagoog! Juhataja fõlistab ja palub rahu.) Teie pole põllu-meestefogu koosolekul!

Juhataja: Herr kõneleja, ma pean Teile üttelema, et herra riigimanema poolt on tähelepanu juhitud, et Teie poolt ütetus on langenud „et meie riigis on fõjawaie eitaw tegur“, ma loen felle ütetus haawamaks meie fõjawaie kofhta ja teen Teile märkufe.

A. A. stiil: Meie kindel aruamine on fee, et praegune fõjaminefter ei tohi enam jää-da felle anekfonna etteofja.

Herra riigimanem omas firjas, mida mitmed on nimetanud manifestiks, 24. meefruaril f. a. ütles, et meie noor mefs fõotawalt mühab. Aga maaliidus kaerad mühamad. (Maer.) Ja fiin oleme jälle ühe ahuwardawa korruptfiooni nähtufeni jõudnud, kus walitfuf erafond, erafond, fef enefest wälja on lüfanud riigi fõrgemale kofale efi-tajab, endale kaarte preemiat... (Wahelhüü-des ja käre paremal pool.) Eefsti riigi fu-lul kaswatate teie oma kaeru! (Suur müra ja wahelhüüdes paremal pool: häbi! häbi!)

Riif, mille eesotfas farnafes erafonnad, fef walitfemifst omale parteilift kafu püüa-wad faawutada, on hõdaohus. Sel filmapil-gul kui herra Underfopp rääkis wälisminis-teeriumi fufilemaift pafteift ja toonitas, et fee peab lõppema, nimelt toonitas: peab lõppema, — fiis protesteeris Weiler'i fõda fees... (Ülbine wali müra ja naer. Juhataja fõlistab. Pahemal pool katepla-gin. A. A. Weiler kofalt: Kuulge, fuulge herra Aft, meie olime feal Nepe'iga koos. Mürirem naer. Juhataja fõlistab.) Pean „Waba Maa“ wäljaandja geniaalfufst imet-lema, et ta ifegi teifst erafonnast ofkab inimefi oma teenifufse feada. (Müra, naer.) Lubage lõpetada! (Maer, müra. Ju-hataja fõlistab.) Pean konfstateerima, et meie walitfufe poliitika on reakfiooni poliiti-ka ja meie walitfemate erafondade poliiti-ka — omafafu poliitika. (Kestew müra. Pahemal pool fiiduamafufes, paremal pool agebada protesti hüüdes. Juhataja fõlis-tab.)

Kõneleja lõpetab teadaandega, et fofj.-dem. rühm eelarwe wastu faab hääletama.

Peale wahaeaga kõneleb Y. Lattif (friftl.).

J. Lattifu kõne.

Kõneleja peatab efiteks wiina ja piiritu-fe fissetulekute juures. Walitus ei tee mi-dagi joomife wastu mõitlemifeks. Minufe abinõu, mis walitus wiina tartwitamifele wastu feadnud, on õlu. Joodikute nalgitwa-tele naistele ja lastele tulefs riigi poolft, fef inimefi joodab, toetufst anda.

Tulumafku puudutades, tähendab kõne-leja, et meie praegune maksufõhtate amet-nikkude fogu oma tegemufega olewat tulr-mafku rahwale wastifufst teinud.

Kõne feftpunktiks faab meie kooli korra armufamine.

Meie hariduftegelafed ja õpilafed on päe-watangelafeks faanud. Kooli, kodu ning felftkonna waheford on hallowas ja terawas lainud. Selle põhjufes on teatam fufteem, millele Lattif nimeks annab — koolipõif. See fufteem alufatati une ja moodfa algkoo-li feadufega. Koolipõifi heafs taheti kõif teha. Temale õpetati, et ta ife mees on, ife peab end arendama, end organifseerima jne. See õpetus ifi manemad koolitegelafed põ-randa alla. Haridufe juhid, fef feda õpetufi

Noorfoo teated.

Noorfoo liikumine asugu rah-wuslifulle alufele!

Noorfoo liikumine asugu rahwuslifulle alufele — felle teemi üle peeti Tartus neil päewil piffi walelufi. Reedel, 10. ffp. oli Treffneri gymnaafiumi ruumides koolinoor-foo liidu poolt korraldatud awalit kõnefoos-olef noortele, kus efimefena kõneles if. A. Antfon, näidates kui wähe eefstufu meie felftkond noorfoole paffunud on ja praegugi pafuf. Rääkimifstel räägiti felleft, kui wõitmetufse feifuforda haridufministeeriumi eefstufad wiimafel ajal noorfoo liikumife pa-nemad, ja kui wõifakalt felftkond ja ajafir-jandus tihti noorfoo liikumifst aru faanud. Näidati ühtlafi, kuidas feda koolinoorfoo lii-kumife wastafst meeleolu praegu juft noor-proletaarlafed oma kafufs kafutamad, mida näitab nende äge kallaletungimine kooli-noorfoo liitudele praegu igas linnas ja eriti nende ajafirjandufes.

Kuid märkfa elawamad olid läbirääkimi-fed teife kõne järele, mille pidas if. G. Noor-ainele: „Noorfoo liikumife tulewifumälja-waated“, kus ta rõhufas, et noorfoo liikumi-ne alugu rahwuslifulle platworfme. Rääi-rääkimifstel, mis nii pikale wenifid, et neid esmaspäemal, 13. ffp. jatkata tuft, jelgus aga, et feegi meie noorfoo liikumifsele weel ufifi kontrefteemaid tegemufalafid fätte ei mäita, kuna feni juba noorfoogu nii kui nii kõige enam rahwuslifu püüdeid (wanawara ja rahwaulufe fõjamine, kodumaa tundma-õppine ja firjeldamine, Eefsti keel ja firjan-dus jne.) harrastanud ja fugugi nii kosmo-poliitiline pole, kui aruataffe, ent ometi waimlift kriifi põeb, mille peapõhjufes on fiiski kõlbilise eefstufu puudus. Senifst tõed ja auftamifsofjektid, nagu riftufst, foffialifm jne. on fõdunud ehk fõdunemas, pðemad wõhemalt ränfa kriifi, ufifi ideaale pole aga keegi weel püftitand. Ka meie rahwuspoliiti-kas kofataffe alles käfikaudu — puuduwad firgejoonelifemad tulewifumäljawaat. ja pro-grammid. Noorfoogu ife ei fuulu aga mitte

laigalt laotafid, lahtufid. Koolipõifi jõi üffi. Müüd näeme, kuidas fee pois Wiljandis, Pärnus j. m. talitab.

Õpetajate haridufpind on halb. Meil on üfs inimene, felle feftkooli lõputumif-tus wäga kahtlane, 2 aastat feftkooli juhata-ja olnud.

Õpained, mida meil peaaufjalift koo-lides käfitataffe, nimelt loodusfeadus ja ma-teemaatifa, on õpilafete täetufi wastumeel-feks tehtud, feft õpetajad ei ofka õpetada.

Näitufes felleft, kuidas meil koolis mõn-da ainet õpetataffe. Meie koolis on huma-niftline aine — kodaniku teadus. Seda õpe-tataffe ühe wälfefe raamatu järele. See raamatufene on nii liihife, et ta õpetades warft läbi faab. Kooliõpetaja, fef feda ai-net õpetab ja feda rolfem ei tea, kui felles raamatus on, fatus täbarafse feifuforda. Nii tuli ülfkord minuf poeg koolift koju ja küfis minult, kas ma teadmat, mis wõitfõõmi-niftri eefnimi on. Ma wastafin, et ta peh-me S-ga algab. Pois konfstateeris fätfi, et ma kodanikufeadust ei tunne. Seda oli tar-wis koolis, feft feda õpetati.

Ulfõpetufst õpetataffe müüd nõnda: Õpe-taja räägib neljandast käfust: „Armsad lap-fed, kuidas pean ma teile neljandat käfku õpetama? Katefismufes on õeldud, et fa pead oma ema ja isa auftama. Ema wõib auftada, feft fee on teada, fef ema on, kuid ifa kofhta ei wõi teie mitte feda ütelda.“

Edafi armufstab kõneleja õpetajate liidu tegemufi ja leiab, et liit fifarinnaline afu-tus on, mis mitte kõif õpetajaid endafse ei jumda koondada. Peale felle on pedagoogili-fed hufwid wiimafel kofal.

Õpufs awaldaab foori, et meie kool õpi-lafele tulewifus kodufs faafs, mis wahel küll tormine wõib olla, kuid mis fiiski kodu on.

Kõneleb weel Grigorjem (tõderaf.) Grigorjew puudutab oma kodukofha — Pet-ferimaa olufid. Leiab, et walitus Petferi-maal ebaõiget bürokraatlift poliitikat ajab, kofaliffude elanikkude hufwifid tähelepanema-ta jättes.

Koosolek lõpeb k. 9.30 m.

Täna Riigifogu koosolek

fell 5 p. I. Päewaford: 1) Riigi 1922. a. eelarwe. 2) Asunikkude ehituslaenu fea-dus — II. lugemisel. 3) Wäitemaapidajate rendilepingute pikenamife seadus — ma-a-leadufe kommifjoni efitis. 4) Seadus raud-teefeadufe § 152 (M. S. R. XII. kõide) täiendamife kofhta — riigilaitfe kommifjoni efitis. 5) Annestia feadus — annestia kommifjoni efitis.

nende fihtide hulka, fef kultuuri loomad, waid tema omandab ainult waremloodu, et alles täifskawanus faades loomiftoõle afu-da. Kui aga neil rahwusline kultuur puu-dub, eriti tõfine arufaaminegi rahwuslifu-tuuri tähtfufest ja tartwifufest felftkonnas buudub, fiis pole loomiliftult ka noorfool-palju fufagift eefstufu mõtta. See loob üheli poolft äärmife fibedustunde kõige olewa was-tu, ofofitfiooni meeleolu, teifst poolft on aga loidufe ja wõitufse põhjufes. Selgemaid tulewifumäljawaateid ei annud ka needfi waidlufes, mis küll haruldafelt elamad ja tõffjed olid, pealegi nii fuure fuulajate fogu ees, nagu feda warem harma nähtud. Rah-jufs puuduf õpetajad mõlemalt koosolekult pea täifti.

Tartu „Nooruspäew.“

Soolimata mitmejugufst fiffendufift ja rafufift, mis noorfoo liikumifsele wiimafel ajal ette afetatud ning felle tagajärjel tefti-nud loidufest õpilafkonnas, kawatfes Tartu koolinoorfoo liit kewadel fiiski fuuremaid ülelinnalifu pidufufi ära pidada, kuid mitte enam nii külmalt ja fhablooniufelt, nagu feda fenisef „Noorte pühä“ olnud, mis ei jumda fuma küllalt hoorifast nooruslifu meeleolu, waid jätab nii noori kui wanu enam wõhem külmaks, olles „ilmale küll ilufad waadata ja kõrmale head fuulda“. Ka nimit on muudetud — mitte enam „Noorte pühä“, waid „Nooruspäew“. Kui palju fee nooru-slifufamine õnnestab, on rafse ette õelda. Rawas on ette nähtud wäljafdit loodusfe laemadel mõõda Emajõe, loodufes mängud, laul, muufika ja tantfi; laulupidu „Wane-muine“ aias, kus efinemad kõif Tartu õpi-lafkfoorid ja orfeftri, rongikõif, nagu iffa läbi linna, kuid aruatawasti algupärafem kui feni, awamifpidu kõnede ja laulufoori ning orfeftri etteannetega; fõordi-pidu, fuf lõpetufid juba warem alaganud mõitlufes ühes fõordimõngude ja wabahariufuftega; fegaefkafwaga pidu mõnes teatrifaalif mo-lituma eefkafwaga jne. Jõearanis palju loo-detakfe n. n. „müftififst õhtuf“, kus efinef-fid wabas loodusfes (wõib olla doome mäel waremef ees) laulufoor, orfeftler ja noor-poeetid, peatafs wõitufufuafid kõnefid jne. Umbrus olefs ilufatufid, ei puudufis ka fõ-wifufid, „jaanitufi“, rafetid jne.

Alga korraldamine on antud iga ettefan-de haru jaoks eri kofmellifmelif toimetõn-d hoolde, felle juhatajad moodufawad ühife peatoimkonna neljalifimelif prefidumiga. Peatoimkonna juhatajaks on minema-aastafe üleerilife „noorte pühä“ toimkonna juhata-ja A. Juhanson, abifs B. Angel, fefretäarife D. Laid, laefahoidjaks G. Dreufeldt.

Ulfool.

õiloojiateaduskonna feminaari raamatu-foguhoidja

pr. J. Meggo-Wasifofsky on oma wä-me peale ametift wabastatud ja tema afemef on stud. phil. Ann Tam m finnitatud, armates 1. märtsift j. a.

Mfirahade määramine.

Eeftimaa põllufaadufte ümberõõramife ofafihufis „Wiru“ poolft ülfkooli juures afu-tatud õbitaha on stud. med. Amanda Louart'ile määratud, Tartu linna õbi-rahha — stud. theol. Seinrich Laas'ile ja Harju maakonna ülfharidufine täiftfipen-dum stud. med. Emma Wifur'ile.

Rahvamajandus.

Ralaupade fiskeveo toll.

Cesti kalameeste üleriiklise ehituse juhatus on valitsuse asutustele märgustaja saatnud, milles muu seas seletatakse, nagu „Rahvasaad.“ selgub, et kalalaadade fiskeveo tolli koh- ta uues tollitariifi eelndus teisevad tolli- määrad tuleksid teha kui need eelndus on kaotatud tolli määrade fiskeveo tolli suhtes heeringate ja igafugu kuivatatud kala- de pealt 1 mark 50 penni kilogrammi. Ka- lameeste ehituse leiab, et see toll olewat ma- dal. Soovitatakse, et igafugune väljamaalt toodud suutetud, foolatub ja kuivatatud kala- de pealt 37,50 marka kilogrammi tolli määrata.

Läidetaks nüüd seda loomi, siis tuleks tarvitajatel väljast toodud fiskeveo ja heeringate naela pealt tolliraha ühki üle 15 marga määrata.

Olgu meie mark küll odav, siiski foola- tud silgu ja heeringate pealt ainult tolli- raha 15 marka makssta, kuna enne seda silgu naela umbes 4—5 kopikaga ja heeringad 7—14 kopika eest saada mõistme, see on liig, mis liig.

Meil on praegu wafila liha odavam kui jee tolliraha, ja osalt ka loomaliha. Looma- de kasvatamine nõuab kulu, silgud aga ka- wamad meres ise. Nõuavad nüüd kalame- hed, et Cesti mere silgud oleksid kõrgema tolliga kaitsitud kui meil wafila ja looma- liha ülesilbe maksab, siis ei ole niifugune nõudmine mitte ainult ülekohus tarvitaja, waid ka meie põllumehe wastu.

Soolatud silgude ja heeringa tarvitaja on tõrjamas. Misugust palga peab tema teenima, kui tema oma soolase toiduaine eest endise 4—5 mõdi 7—12 kopika asemel peab ainult tolliraha 15 marka maksma? Cesti nii palju nõuavad meie silgumüüjad oma äärmise hinnale julgesti juure lisada, ilma et neil mõist mõistlust karta oleks.

Rahvasaad on meie turul ülesilbe nii kal- lis hinnas, et teda nõuavad ainult jõukad tarvitajad. „Rahvasaad“ toob jellesamas umbris, kus ta soolatud kala pealt tolli kõrgendamise eest mõtleb, teate kalahindade hüppusest Berliini turul, et hinnas seal mitu korda madalamad weeburide olid, kui mõr- relba meie hindadega. Seikmine angerjas maksis Cesti raha järele, kuni 1.70 arvatud, 37.40—42.50 mrf. ja merelõhe 18.70—20.40 marka nael.

Kõrge hinnas meie turul tunnistawad, et meil tarvidus palju suurem on kui teba katta suudetakse.

Sihtne on igal ühel oma töösaadustele kõrge tolli kaitset nõuda, aga selle eest kan- taffe meil wähe hooli, et saaduste walmis- tamine odavam tuleks ja saadused ise pare- mad oleksid. Niimiisi ei ole ebu.

Meie kalamehed ei püüa heeringaid, aga rahwas on harjunud heeringaid wähe- tel tarvitama. Snimesed oleksid õnnatud kui heeringa hind nii kalliks aetaks, et see isolaene toiduaine enam kättesaadav ei ole. Praegugi on ta juba ülesilbe kalliks. Selle- pärast on ülesilbe hümide seiskumise tarwi- si, et eelndus määratud tollimõrmi ei tõste- takse.

Euroopa majandusline taja- taal ja Wenemaa.

Rääne-Euroopa loom, Wenemaa jalule aidata, mõib paista nagu ülesilgne, kui lä- hemalt tähele ei pane, mis Wenemaa enne oli, i. o. mis tema Rääne-Euroopale andis ja mis ta sealt tõi. Toome siin ainult mõ- ned arwud, mis näitawad, kui raske on ma- janduslilt tafaala ilma Wenemaa ülesil- tamiseta tagasi saada.

1912. aastal andis Wenemaa väljamaa- le üle 20 miljoni inimesele aastase leiba, kui kümme puuda nisu ja ruffid läbisti in- mese kohta leivawiljaks arwata. Nende 20 miljoni inimese aastane leib tuleb nüüd peaaeguühtlasi Ameerikast tuua.

Loomade toiduks, õlle- ja wiinaajamisteks andis Wenemaa fiskaal aastal üle 300 mil- joni puuda otri, kaeru, maisi ja kliisid.

Üle 14 miljoni inimest mõisid saada aas- tas igauks Wenest lihe puuda erineid supi tarwis.

Nüüd meab Wenemaa ise väljast wiija fiske, ilma et maailma wiijatursule midagi laadaks. Urusaadam, kui sellel turul seisu- ford seni loomumastane tundub, kuni 20 miljoni inimese aastane leivawilj ja paljude miljonnite loomade tolli puudub. Ameerika on kaotanud wiija rohke kasvatama, aga Ameerika ei tarwita ise niipalju Euroopa kasvatatut kui Euroopa mõis sealt wiija osta.

ilma et Euroopa rahade kure selle all kan- nataks. Ameerikas ja Austraalias ja mujal on veel küllalt maad, kus wiija mõis kas- wataba, nii et inimesefugu ka ilma Wene- maata läbi saaks, aga Wenemaast arwataks rutem asja saawat kui wute maade ülesil- tamisest mujal maailmas. Mõimalik, et need lootused pekkisid on ja Wenemaa nii kaua pöeb, et Euroopa majandusline elu ilma te- mata läbi saab.

Kastate järele on see mõimalik. Cesti kui üht ostjat ja müüjat aastafümmet läbi ei ole, siis leitakse tema asemel mujalt. Suuri riiklised on ennegi armetuks ja wiijamaid lohakile jäänud, aga maailma elu on ikka ebasi läinud. Kommunistidel ei ole selle- pärast midagi kindlat põhjust järelandmata oma Wenemaaga olla.

Csimese aktiafektli asuamine ndut. Wenemaal.

„Ost-Euroopa Marki“ toob lähemad tea- ted, mil wiisil esimene aktiafektli kommuni- stide mõimu piirkonnas asutati.

Selle aktiafektli asutajad on Steinberg ja Lomingas, kes omale 4000 aktiafi 4 mil- joni kuldrubla wäärtuses said. 2500 aktiafi on Wene wäliskauband. Kommisjariaadil 2½ miljoni kuldrubla wäärtuses, niisama palju ja niisama suures wäärtuses aktiafid jai illemisele rahwamajanduse nõukoole ja nõu- kogude Wene walitsus sai 6000 aktiafi 6 miljoni kuldrubla wäärtuses. Wäliskauban- duse kommisjariaad ja rahwamajand.-nõuko- peawad oma aktiafi eest kapitali seltsile fiske maksma ja seda kure kuni jooksul tege- ma. Nõut. Wene walitsus ei maksa oma aktiafi eest midagi, aga omandab diguse dividendi saada.

Seltsi juhatuses on walitsuse asutuste esitajad ja kaks kapitalisti. Kri direktoriks esimehel kolmel aastal jääb Steinberg. Te- male abiks mõib nimetada walitsuse direk- tori.

Riikwiderida mõib seltsi ainult aasta aru- ande läbiarutamisel.

Aktiafektli otstarb on Wene nahatöö- tusele tooresaineid muretseda. Seltsi asu- jad teewad selle tarwis kefnahawalitusega lepingu, mille järele nad kohustatud on aastas nahatööstuse tarwis 2.200.000 suu- re looma nahka ja 5.400.000 muud nahka muretseda. Seltsi aastane läbitäit on ar- watud 21 miljoni kuldrubla kõrgumini tõus- wat ja puhtalt kasi loodetakse 6 miljoni kul- drubla saada.

Wenemaa riiklise majand- misse plaanide kottuwarikemine.

„Ekon. Sh.“ tõi hiljuti hünitawa fir- jutuse, mis näitab, kuidas nõut. Wene riik- lise majapidamise plaan kottu on warisenud. 75 miljoni rubla paberiraha asemel, mida kawatseti wälja anda, on liihisele aja joo- sul neli korda rohkem wälja antud. Selar- me järele pidi puudujääk 230 miljoni tule- ma, nüüd on aga juba 800 miljoni puu- dujääk näha. Meie elame dieti ilma eelar- meta ja riigilaew soibab ilma tüürita. Mõ- mata on 800 miljoni puudujääki paberi- raha wäljaandmisega katta.

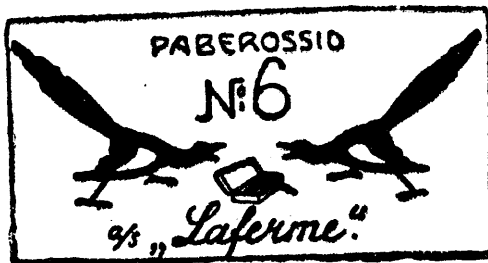
Soovitatakse majanduslilt kajatuid kom- misjariaatid wähenemada wõi hoopis ära kaotada.

Nõut. Wene kaubandusline Saksamaal.

Nõut. Wene kaubandusline saatkond on 1921. a. Saksamaal üle 534 miljoni Saks- marga, üle 24 miljoni Tšehi krooni, ligi 14 miljoni Austria krooni, üle 281 tuhanda Rootsi krooni, 170 tuhanda Helveetia fran- gi, ligi 20 tuhanda Prantsuse frangi, ligi 73 tuhanda naesterlingi ja ligi 2000 dollari eest mitmesuguseid kaupsid tellinud, nagu Saksia lehed teatawad.

Räti müüb Wenemaal puid.

Räti põllutöministeerium müüb Wene- maale 25.000 kantjülda põletispuid.

Rawatsetaw maapant Rätis.

Räti riiklise maapanga eelndu on kottu jeatud ja asutawale kogule ette pandud. See pant asutatakse laenu andmiseks põlluma- janduslille liikumata waranduste peale. Pant annaks pikaajalisi laenuid ainult panga pantkirjabena wälja, mis kindlusta- tud pangas panditud warandustega ja kogu riigi omandustega. Panga põhikapitaal, mis üks miljon kuldrubla suurt, annab riik. Põhikapitaal ühes tagawara kapitaliga peab alati moodustama summa, mis vähemalt 5 protsenti wälja teeb emitteeritud pantkirjabe nominaalst wäärtusest.

Panga juhatusel nimetab ministrite kabi- nett. Pikaajalisi laenuid antakse 13—55% aasta peale, laenu summa ei mõi suurem olla, kui ¼ osa liikumata waranduse joo- wast wäärtusest. Maa omandamises riigi maatagawarast annab pant laenuid sellel täiel hinnamääril, mille eest riik maid mõr- randab. Panga wõlglaes maksawad — se- niksaw kuni mõlga tootud — iga lõppenud kure kure eest teatud summa, millesse on ar- watud rent pantkirjabe eest, protsentuaalne maks mõla kustutamise arwele ja maks pan- ga kulude katmiseks. Mõlga mõib ka enne tähtaja lõppu ära tasuda. Pantkirjab antakse mõlga ettenäitaja peale, kumb soowi korral ka omaniku nime peale. Kga poolaasta järele loosib pant pantkirja selles summas wälja, mis mõõdalainud poolaasta jooksul kogune-

Mida toob ee'olew temade ja juur põllumehele?

Läinud aasta silgisel kahutas külm ainult maapinda. Lumi tuli hästi meha ja pani kilmale tee siigawamale maapinda tungida, kinni. Warsti peale selle tuli sul, mis kõr- genenud kohad lumest paljaks sulatas, sinna poollobjat met pooljula maapinnale jät- tes, mis uue külma tulekul jääks kilmaks. Sellest mõib ruffiorastele ainult kahju järe- lada. Orades jäid sul maa ja jääkorra wa- bele. Mõis karta juurte mädanemist. Peale selle ei saa oras tarwilisi õhku, mida ta hin- gamiseks hädasti tarwitab. Ja kui nüüd fe- mad lumij ära sulab, jääwad ruffiorale jääwäladena temade päilese kätte. Siis weel suureb weeb, mis lumerikkale talwele loomulikult järgnenud, mõitwad mägistes wäsohtades tõstid kahju talwija orastele teha. Kõlm ja liihitene siigis pani omalt poolt weel ka oraste kassu kangu. Riigi statistika teftbüroo andmete järele oli tali- wiijade seiskuford läinud silgisel üle Cesti m- he alla keskime (mõit 2.9). Mõite keda kottu- mõttes mõib küll järeldada alla keskime ehk paremal juhtumisel keskime talwijaide löi- kusi.

Palgalistega on aji weel alles sel- gumata ja kilmalt täbar. Ei ole senini suu- detud, mõib ka ütelda — juletud, peret kau- belba. Mõitakse liiga suurt palga, mida põl- lumes ei suuda makssta. Seikarid pois- mehed — julased nõuavad täieliku ülespi- damise, prii riide ja jalumade kormal weel kümneid tuhaneid raha. Nõudetawasti le- pitakse siiski wimaks kottu.

Põllumehed pakuwad teenijate teenistuse tajaks wiija. Need omalt poolt nõuavad pal- ka rahas. Mõlematel pooltel on siin omad tagamõtted.

Diglane talumise alus oleks muidugi põllusaadused. Rangemad põllu ja karjalaa- duse hinnad, mis põllumehele fiskeleleki ühinda moodustawad, peawad ka loomulikult töölise palgas alanema. Tõusnab hinnad, mõitawad ka töölise. Sellega ei saaks siis

nud rendi ja kustutamise fondi maksude kus- tutamisest ja puhtas rahas tatutud mõlga- dest. Rahaministri loaga on pangal digus ofa mõi kait pantkirjab nominaalse hinna eest wälja osta.

Peale pikaajaliste laenude annab pant ka liihiseajalisi laenuid mitte enam kui kolme aasta peale — põllumajanduslille tarwete täitmiseks; neid laenuid kindlustab mõlgniku liikumata mõi liikum warandus.

Siitawas kogus tähendas demokraatide esitaja panga põhikirja kohta, see olewat eba- õnnestanud loopia endise Wene talurahwa põllupanga põhikirja, mis Räti olude jaoks otstarbekohane ei olewat. Laenu andmi- ne pantkirjabe näol olla mõeldaw ainult niifugusel maal, kus rohkesti waba kapitali.

Saksaste esitaja nurises selle üle, et ka- watsetaw pant monopolise seiskufoha oman- dab ja et ta pantkirjab — talu mõõrandatud maa eest — weel enam suurendawab paber- liste ekwiwalentide hulka, mis nende wää- rtuse mõitwat kahtlaseks teha.

Sellest hoolimata mõiti põhikiri ainult mõiteste minudustega teisel lugemisel wastu.

Uus maks Wenemaal.

Peterburis hakatakse kaupmeestelt eri- maffu mõitma nälgiwate laste heaks. mr.

kumbki pool kahju. Subab ja teebki põllu- mees töölisele rahapalga, ütlemis, maksab aastas julasele 30.000 marka. Kes mõib neist aga ütelda, et tulewal silgisel ruffi- pund 100 marka ja otrade pund 70 marka ei maksa. Xerwest talu wiijagaagist ei jaitu siis ühe julase palga talumiseks.

Seikadine põllutöö hooaeg saab põllu- meestel seikarid kibe olema. Siigisel jai maa enamatel talupidajatel warase talwe tulekuga üles kinnmata. Tuleb temade ma- rakult, siis saadakse asjaga hakkama, tuleb meil aga hiline temade, siis on karta, et mõ- ningatel maatükkide seemendamata jääb ehk jälle ülepea-kaela haritakse.

Kibe tuleb temadel seikarid asuniffubel- riigirentnikkudel, kes tihti ühe hobusega peawad normaal talu juuruse põllu seemen- dama. Korralikkusest ei saa siin kuidagi kõ- nelda.

Kgale on tuntud wiit põllumeeste raske majandusline seiskuford. Ei mõi loota kunsti- wäetisaineid põldude wäetamiseks. Rende hind on wõga wiia langema. Põllusaadus- te ja kunstiwaetisainete hinnad ei ole enam diolafes wähekorras ja põllumeses lööb kaht- tema saatara kasi juures. Mafirjanduses on mitmel puhul kumda olnud koomaa wäetisaineteist. Kas neid loodusrikkusi ei mõits kiirem ümbertöötama hakata?

Maaparanandamisest ja heinamaade kulti- meerimisest ei tule eelolewal suwel midagi wälja; põllumeses on sunnitud annu kawat- setud plaane mõneks ajaks maha matma.

Mis aitawad instruktore õpetused, kui põllumeses aineliselt mõimetu on nende jä- rele tegutsema.

Ehitused hakkawad loodetawasti ainult asuniffude fruntidel fertima. See läheb ehk riigilaenu teel korda. Wäikepõllumeses ei saa ilma mõlga tegeviteta ehituste peale mõ- telda, olgu kui maha arwata wähemad pa- randused, millest mõõda pääsed arwimata.

Nii siis ei tõota eelolew temade ja suwi põllumehele just mitte palju.

Agricola.

Kohtu'asi.

Ratwere-Paide rahukogu.

Pime mõisnikuga kohtus.

Viie aasta wanusest oli jäänud Eduard Jisar pimekaks. Ta oli rentinud Joala malla kontrollnõukogu kaeft Suure-Goldino mõisa maaalade kinduma rentkoha. Et tol ajal ei olnud olemas mõisas omanikku, kes oleks rendiraha wastu wõtnud (see oli We- nemaa), siis maksis pime Jisar rendi, kaks korda aastas, korralikult Sarju panga Norma ofafonda. Nüüd on Wenest tulnud Suure-Goldino mõisa omanik, kes nõuab pi- meda Jisari tagandamist tollest talust. Rat- were-Paide 3. jaosk. rahukogu on 14. märtil ka rahukogu ütles nõudjale ära.

Omaniku tagasi.

Starwa-Jõesuus elutsem M. R. oli müü- nud 2 a. eest oma suwemajad kellegi Simo- nile 24.000 m. eest. E. oli maksanud 6750 m. kätiraha ära, marist aga mõlga jäänud. Ka oli ta elanud 2 a. ilma üürimaksu ma-

jades. Nüüd on R. annud nõudmise kohtu- pelati fiske, kus nõuab ostulepingu tühjaks- tunnistamist, mis ka lüüdis.

Ratwere-Paide rahukogu kinnitas ja kuulutas M. R.-le selle ofuse. Nii saab R. jälle oma suwemajad tagasi ja ka 2 a. üüri. M. Mõru.

Ratwere palwemaja eestseisus rahukohus.

Ratwere linnas wiibinwa M. jalamäe pol- gu ülemus oli kriminaal politsei läbi Rat- were wemaste koguduse eestseisuse liimmed kariat. feeb. § 142 põhjal kohtu kaebanud, neile tüüks andes, et on ilma sellekohase lu- bata selles palwemaja lugemise ruumis, kus ennemalt jädurid forteris olid, piibli tundi pidanud ja ufie lahti teinud. Kaebalusel seletasid, et sõjavägi on mitmel korral pal- wemaja ruumides olnud, agu wäljaminekul on ruumid omanikule wabal jalle tarwita- muleks jäänud, jellesamas arwamises olnud eestseisus ka kaesolewal korral. Et kaebaja süüdistustest loobus, mõistis Ratwere-Paide 4. jaosk. rahukogu, selle kaeft arutu- sel oli süüdiolafes digeks.

Päewauudised.

Wars'awi konverents.

Konverents lõpeb reedel.

Wars'awis, 15. märtil. Illustatsiooni Wars'awi lehtedes oli kuulud, et konverentsi otuseid kavatsetakse Wene jaadikule teatada. Konverents lõpeb reedel. Soome välisminister Solsti sõidab koju Tallinna laudu.

Riigi uurimise teetond Eesti ajakirjandusele.

„Sõjaväe- ja sõjaväe-“ 1. märtil toob järgmise teate: Riigi teadusringkondades valmistatakse suurepärane uurimisteetond Eesti, et võimaldada suurel ulatusel Eesti kultuuri jaanusi ja seda muudet äratähelepanu, mis see omal ajal wana eestlaste kumme peale avaldas. S. D.

Tallinna se hül wiljalaewu oodata.

„Päevaleht“ 11. märtil kirjutab: Hiljuti jõudis Tallinnast tagasi Soome teadusringkonna komisjar J. J. J. Tema sõidu siht oli Tallinnas transiidi küsimuse üle selgusele jõuda, sest sinna on viimase ajal palju wiljalaewu oodata (umbes 13 miljoni puuda). Kuna Eesti raudteed selle hulga mõrlemisi lühike aja eadasi suudavad toimetada, kui meie omad, siis pidi woe jaoks teatud järjekorra määrata. Esmimes järjekorras meelakse seennemisi. Peale selle selgitas komisjar J. J. J. Wene lina, kanepi ja nafta wiljalaewu võimalusi Eesti laudu. Laadimis- ja eadasiatmistööde tähtmine on hiljutise nõukogude rubla järju langetamise tõttu mõnesuguste raskustega ühendatud. E. M.

Neli laewa kadunud.

„Nagu „Seg.“ teatab, olla neli Saksa laewa, „Wilhelm Kuis“, „Martha Kuis“, „Albi“ ja „Rudolph“, mis fogu talwe Riia lahes jões finni seisid, nüüd ära kadunud, teadmata kuhu. Arvatavalt, et liitum jää ja wee wool nad on Eesti ranna poole wiinud.

Laewade wabastamiseks olla Saksa laele „Arfona“ saadetud, see olinud neid mone päewa ja pööranu. Siis Saksa laele tagasi, ilma et midagi oleks leidnud.

Meie järeleparimise peale wastati tuletornide osakonnast, et kadumalainud laemu ka Eesti tuletornide waatepiirkonnas nähtud ei ole.

Põlewõlvi küttekollete kawade töötlus.

Hiljuti sai kaubandus - tööstusministeeriumi poolt wäljaantud wõlvi tööstus osatähelepanu küttekollete konstrueerimiseks ja ehitamiseks Eesti leiduma põlewõlvi, kui kütteaine jaoks. Wiimane kawade sisseandmise tähtaeg oli 15. märtil peale määratud.

Eila peeti ära kaubandus - tööstusministeeriumis küttekollete wõlvisüsteemide komisjoni koosolek, kus selgus, et on sisseantud 17 põlewõlvi kawade koostatud küttekollete konstrueerimis projekti, nendest 5 projekti raudteeweburite jaoks, 6 statjonäär aurufatelbe ja loetombiide jaoks, 1 kehtivale sisseandmise jaoks, 3 lepaadide jaoks, 1 lubjaahjude ja 1 eluhoonete ahjude ja pliitade küttemiseks põlewõlvi.

Et kütide projektide läbivaatamiseks ning kütide tegemiseks wastaotade küttekollete sisseandmise, millede abil tahetakse näha, kas küt kawa wäljatootaja poolt sisseantud arvud idele wastaotad, jaotati komisjon kolmeks alamkomisjoniks, selle tööde lõpul siis komisjoni oma täielikus koosolekus arwinda määramiseks kogu asutub. Praegu on komisjoni liigeteks prof. Wittich ja E. tehnikafelst, wabrikantide ühise, kaubandus - tööstusministeeriumi, raudteewalitsuse, põlewõlvi tööstuse ja Eesti mfenideühise esitajad. Peale selle wastaotad alamkomisjonide tegevusest ka mitmed eriteadlased - ekspertid oja. —

Riigi- ja omavalitsuse asutuste lühendatud telegrammide aadressidest.

Riigi- ja omavalitsuse asutuste pild nimetatud seilawad mitmest sõnast koos, mispärast nende tarvitamine telegrammide aadressides raskusi ja asjata kulu sünnitab. Selle tõttu on mõned walitsuseandmused juba lühendatud aadresside tarvitusele mõtunud, mille juures aga telegrammide kätetoimetamises

misel takistused ette tulewad, sest lühendatud nimetused on ainult siis oma tähtsus, kui ta telegraafiasutustes registreeritud on.

Et selles küsimuses ühtlasi lüüa, kawatseb posti peawalitsus, teedeministri nõusolekul, kütte ministereeriumide, peawalitsuste, maakonnawalitsuste ja nende alla kuuluvate asutuste lühendatud nimetuste nimekirja kottuendada, „Riigi Teataja“ wäljaandlusele üldisele tarvitamiseks ja posti-telegraafiasutustele kätitamiseks anda telegrammide kätetoimetamise juures.

Sellepärast palun kütte ministereeriume ja peawalitsusi posti peawalitsusele teatada, mislugused lühendatud nimetused telegrammide aadressides tarvitamiseks neile enestele ja ka neile alluvatele walitsustele ja asutustele loomitat on mõtta. Posti peawalitsus kaalub läbi, kumõrd iga üht nimetus telegraafi määrustele wastaotab, ja wastaotab, et ühesel naseid nimetusi ette ei tuleks. Eespidi ei wõta ühtki telegrammi lühendatud aadressiga, mis postiametkonna poolt registreeritud ei ole, telegraafi wastu.

Posti peawalitsuse ülem.

Üleriikline asunikude maakonna esituste esindupidamine Tartus 26. f. f. p.

Asunikudele, riigirentnikkudele ja maakondade riigirentnikkudele ja asunikudele esitustele.

Sarjuma riigirentnikkude ajutine esitus on üleriiklisse asunikude kongressi 8. aprilliks kottu kutsunud ja kongressi saadikute arwu igast wallast kahe peale kindlaks määratud.

Sarjuma riigirentnikkude ja asunikude ajutine esitus, eelnimetatud üleskutset kütte kütust läbi arutades leidis, et Sarjuma riigirentnikkude ajutine esitus ei ole üleriiklisse kongressi kottukutsumise asjus nelja maakonna (Wõru, Walga, Wiljandi ja Tartu) kongresside otuusi saadikute arwu ja walimise korra kohta tähele panna, wõib on selles asjus täiesti lahku mine w korralduse teinud, mis saadikute walimise ja kongressi töötamisel asjata raskusi ja kulu sünnitab. Saadikute walimine waldade järele nendest maakondadest, kus juba rinakonna koosolek on peetud ja saadikud üleriiklisse kongressile arwalitub, oleks tehtud töö kordamine. Ka oleks mõttetu waldade koosolekutel üleriiklisse kongressi päewakorra uuesti läbiarutamine, sest et see juba ringkondade ja maakondade koosolekutel põhjalikult läbiarutatud on.

Peale selle tõuseb Sarjuma kongressi poolt loomitatud saadikute walimise wiisi juures kongressi saadikute arwu 700—800 peale, selle sõidu- ja ülewõlpidamise kulu, isäranis kaudmalt olematele saadikutele ehk nende walijatele-asunikudele raskes kanda laheks, kuna ka nii suur saadikute arwu kongressi töötamise peale halwawalt mõjuks ja selle töö liiga pikale wenitaks.

Seda kütte tähele pannes ja soowides asunikude wahel asjata dõrumisi ja lahkeid ära hoida ja ühemelisi kaastöötamisi wõimaldada otustas Tartumaa riigirentnikkude ja asunikude ajutine esitus paluda iga maakonna riigirentnikkude ja asunikudele ajutiselt esitusest kaks asemikku 26. märtil f. a. kell 11 e. l. Tartusse (maakonnawalitsuse ruumidesse tuba nr. 6) koosolekule ilmunud, et üleriiklisse kongressi kottukutsumise asjus ühisele otusele jõuda.

Seniks aga tuleb Sarjuma riigirentnikkudele ajutise esituse üleskutse järele waldades üleriiklisse kongressi saadikute walimine seisma jätta ja ühise nõupidamise tagajärgi ära oodata.

Tartus, 15. märtil 1922.

Tartumaa asunikude ja riigirentnikkude ajutise esituse nimel:

Esimees: S. Ostrat.

Gilasel Riigifogu arupärimiste koosolekul

wõeti 35 häälega wastu weel arupärimine 1. diwisi staabis ettetulnud kuritarwituste kohta, mis ühe riigifogule oli esitanud.

Tänaolub merel

Eila puhunud ida tuul ajas Eesti rannalt liikumat jääd osalt mere poole. Täna ne NW. tuul ajas jääd aga tagasi.

Täna teatatakse Suuropist, Paterortist, Samuslaarest ja Wormsist, et palju liituma jää tõttu laewadist ainult jäämurdjate abil wõimalik on. Hiljumbis jääd ei ole.

Sarwes paiguti pakkem liitum jää.

Jälle suurem kommunistide profiess tulemas.

Ülemaalse salaorganisatsioon tegevus ühes Ametiühisuste Rejnduotoguga. 115 inimest sõjaringonna kottu alla antud.

Nüüd on suurem hulk organisatsiooni liikmetest tabatud, eelnurimiselõpetatud ja järgmised 115 inimest antakse sõjaringkonnakottu alla: Jaan Juhani p. Reinberg, Jaan Jaani p. Truumann, Arnold Hansu p. Sommerling, Jüri Toomase p. Rooberg, Adolf Pauli p. Deewald, Karl Mihkli p. Kuusik, Jaan Mardi p. Reeto, Kristjan Mardi p. Dooper, Heinrich Johanne p. Augerwald, Sergei Teodori p. Andrejew, Johann Jüri p. Lantskindrik, Johan Jüri p. Wään, Karl Kaarli p. Lammik, Peeter Mardi p. Simson, Leopold Laasi p. Riitin, Karl Mihkli p. Sorn, Aleksander Mardi p. Raefson, Priidik Toomase p. Ovi, Mats Juhani p. Süld, Tõnu Jüri p. Wainlo, Gustaw Juhani p. Saum, Aleksander Mardi p. Prass, Karl Johani p. Erm, Eduard Heinrich p. Ragu, Jaan Jaani p. Jaanus, Willem Jüri p. Tiidemann, Hans Mardi p. Enfelberg, Leonhard Johani p. Epner, Artur Mardi p. Nilson, Jüri Jaagu p. Reintal, Tõnis Mihkli p. Lobo, Johan Laaweti p. Wirkus, Konstantin Juhani p. Männikson, Johan Hindreku p. Hanfen, Eduard Jaani p. Apterion, Johan Gustawi p. Leng, Peeter Peeti p. Lindau, Peeter Abo p. Puits, Jaan Johani p. Lomp, Elfride Jüri t. Preismann, Ella Hansu t. Karu, Erna Hugo t. Saarens, Ida Hansu t. Wedro, Jaak Jaagu p. Jakobson, Tõnis Jaani p. Kumm, Gustaw Peeto p. Sussen, Oskar Abramson p. Silb, Peeter Mari p. Michelson, Harald Jaani p. Nael, Martin Juhani p. Reelsen, Albert Kaarli p. Lammemägi, Woldemar Sammel p. Saks, Bernhard Jakobson p. Piispa, Eduard Priidiku p. Ambos, Paula Johanne p. Järvi, Jüri Hansu p. Liinas, Richard Augusti p. Mirring, Jaan Jüri p. Santo, Johan Hansu p. Soans, Johannes Jaani p. Wania, Johanna Gustawi t. Hannus, Julius Gustawi p. Autopõld, August Gustawi p. Puits, Albert Juhani p. Kaew, Peeter Peetri p. Petree, Johan Jaani p. Kaew, Hans Jüri p. Ewers, Jaan Jaani p. Glaafen, Karl Miina p. Root, Otto Jüri p. Toigom, Jüri Tõnu p. Tõldepp, Johannes Tõnu p. Kett, Johann Jaani p. Kleesmann, Bernhard Abo p. Kufkal, Aleksander Gustawi p. Walting, Karl Karoline p. Ellis, Otto Hansu p. Kaasik, Johannes Kristiani p. Piilmann, August Jaani p. Metskorn, Elfride Hansu t. Schmidt, Jaan Jakobson p. Rea, Woldemar Mardi p. Rangu, Gertrud Juhani t. Wirkus, Johannes Hansu p. Tallenhof, Karl Priidiku p. Kroonsepp, August Johani p. Tannebaum, Jakob Jüri p. Wirgebau, Hans Hindreku p. Jänes, Anette Jaani t. Kivikint, Jüri Jüri t. Runge, Alime Madise t. Raju, Johan Otto p. Grünling, August Tiina p. Noode, Arnold Gustawi p. Johanson, Antonie Augusti t. Noode, Luise Matii t. Eefelberg, Jüri Mitu p. Lunt, Jüri Matii p. Palko, Elwiine Hansu t. Paas, Miina Gustawi t. Uuf, Woldemar Antoni p. Doorents, Marie Hansu t. Koljal, Jüli Toosepi p. Saaf, Juuli Mardi t. Haas, Ida Mardi t. Orgel, Anna Mardi t. Lunt, Reinhold Jüri p. Riiksmann, Jaan Tõnu p. Nifita, Marie Aleksandri t. Jakobson, Gustaw Hindreku p. Piirmann, Anton Jaani p. Sammal, Johannes Jüri p. Tiimann, Eduard Mihkli p. Jürgens, Jüri Tõnise p. Jänes.

Esimesi 112 isikut süüdistatakse U. N. S. art. 102 ja S. N. S. art. 2731.

Arnold Sommerlingi süüdistatakse weel U. N. S. art. 270 järele kinnimõtmise juures kaitsepolitsei ametnikkude peale revolwritule awamisest.

Muugit Noode ja Jüri Lunti süüdistatakse weel U. N. S. art. 169 ja 170 p. 5.

Elwiine Paasi, Miina Uufi, Woldemar Doorentsi, Marie Koljali, Juuli Kaasi, Ida Orgeli ja Anna Lunti süüdistatakse U. N. S. art. 129 p. 1 ja 2 ja S. N. S. art. 2731. Nendelamade artiklite järele süüdistatakse weel Marie Jakobsoni, Gustaw Piirmanni ja Anton Sammalt. Wold. Doorentsi ja Elm. Paasi aga weel U. N. S. art. 275 põhjal.

Meie tarvitada olemate andmete järele on neile ettepanud

süüdistus järgmine:

Kaitsepolitseis kogutud andmete järele, pea Eesti wabariigi algusest saadik wiimase ajani, mitmel pool wabariigi territooriumil ümruisid järjekindlalt laialilaotutena lendlehed Eesti kommunistilise partei tekkimise poolt allakirjutatud, milledest rahwast ja isäranis töölisi üleskutsumisi wõimaldab abindude tarvitamise teel mässu riigitorra kuttutamiseks ja nõukogude mõtma mapanemiseks.

Et wõrsti peale kommunistilise erakonna Riigifogu ja omavalitsuse asutuse pääsemise selgese sai mitmesuguste andmete järele, et nii Riigifogu, nii omavalitsuse asutustes olemad kommunistilised rühmad mitte riigi wõit kogufondade tööst oja ei wõtta, waid nende rühm. tegevus mingisuguste förmalfeismate jõudude poolt juhitud on, et kommunistilised rühmad pörandaaluste kommunistide juhtnõrde järele talitawad, selle eesmärgi on, nagu teada, Eesti wabariigi nõukogude Wenemaa osaks muuta ja kes wäljamaalt saadud raha eest töötawad, siis sai sellekohane kommunistilise rühmade tegevuse jälgimine alustatud ja kogutud andmete põhjal Riigifogu kommunistilise rühma sekretääri ja Tallinna linnavalikogu liikme Paul Wanda p. Raubsepp'a korteris 16. apr. 1921. a. läbiotsimine toime pandud, kus mitmesugust kirjawabetust leiti, mis Riigifogu ja omavalitsuste kommunistilise rühmade Eesti wabariigi wastast tegevust walgustasid.

Paul Raubsepp seletas

Tallinna kaitsepolitseis 16. ja 18. aprillil 1921. a. ülewõlpidamisel, et tema endine Ameerika New-Yorgi fotsialistilise erakonna liige ja „Uue Riia“ osajühise osanik, kes seal lehte wälja annab. Eestimale tulnud tema tagasi 1920. a. ja 4. jaanuarist 1921. a. saadik on Riigifogu kommunistilise rühma sekretäär. Juhtkirja „Orgbüroole“ 18. märtil 1921. a. nr. 22, mis Tiibuse allkirjaga ja tema, Raubsepp'a juures leitud, annud temale Riigifogu liige Miikso. Seejama saatnud teda maale organiseerima. Naha saanud tema Ml. Santo käest. Ka teised komm. erakonna liikmed sõitnud Eestimaa linnades ja maakondades agiteerimas. Juhtnõrde organisatsioonil töös saanud Riigifogu komm. rühm läbi Miikso pörandaaluse tegelase W. Kingisepp'a käest ja toimetanud kommunistilise erakond ainult saadud juhtnõrde järele.

Wabariigi kaitsepolitsei poolt 19/20. aprillil 1921. a. sai toime pandud Riigifogu kommunistiliste töölise rühma ja Tallinna am. üh. kottuotogu ruumides ja tegelaste juures läbiotsimised, kus leitud sai kirjail. dokumentaalne materjal, mis kahtlemata tõendab, et kommunistilise illegaalne partei tekkimise leuauksel tööstas ja kassu de täitjaks on Tallinna ametiühisuste kottuotogu, Riigifogu ja Tallinna linna waliogu kommunistilised rühmad ja üle-Eesti maoline noorproletaarlaste ühing, kes 3-da kommunistilise internatsionaali 2. kongressi poolt wastu wõetud otustest ja juhtnõrde põhjal töötawad.

Endise Riigifogu liikme Robert Santo juures läbiotsimisel leiti „Kommunistilise internatsionaali sisseastumise tingimised“, millest näha, et organisatsioonid, kes kommunistilise internatsionaali platvormile asunud, peawad „tingimata reformistlik ja sentristlik elementi tähtsamate kottude pealt förmaldama (partei organisatsioonides, ajalehe toimetuses, ametiühisuses, parlamendi rühmades, kooperatiivis ja linnavalitsuses) ja nende asemel panema“ läbiatutud kommunistid, peawad agiteerima igasuguse mässu riigitorra wastu, ühendada seaduslikku ja mitte seaduslikku tegevust neis riikides, kus kommunistiline partei ei saa kütte oma tööd awalikult teha, sest klassijõda jõuab kottuotogu orakõrta, peawad förmal sisetemaatiliselt kottuotööd wõtma sõjawäes, kus see seaduse järele keelatud on, peab seda salaja tegema ja kommunistlikult propagandat ametiühisustes, töölises ja wabrikute nõukogus, kooperatiivides ja igasugustes töölises organisatsioonides, kus neid kollektiivne, kes järelejätmata nad kommunistilisele mõda wad, kusjuures kollektiivid peawad täielikult kommunistilise partei kontrolli all olema, kes 3. kommunistilise internatsionaali tekkimise ehitab.

Need kütud on ka näha Riigifogu kommunistilise rühma kaitselekit leitud kommunistilise internatsionaali 2-se kongressi otustest kogus.

Sellesamas foku on näha, et parlamentilised ja riigiasutuste kommunistilised fraktsioonid terwes oma koosolekus on kottuotad absoluutelt kommunistilisele parteile alluma, sellepeale wastaotamata, kas partei sel ajal legalne ehk illegaalne organisatsioon on. Parlamentidest enestest räägitakse kui asutustest, mida kommunistid eitab ja kuhu ainult selleks läheb, et selle förmalil äratutada agiteerimiseks hulkade konda misse riigi apparaadi purustamiseks.

Kuni niimajae ajani, eriti niimemajae aas-
tasaja teijel poolel, on meie kultuurelu fa-
iastunud peaaesjalitult ajastirjandujes. Naa-
matrid ilmsie bige wähe ja needti ainul

Sõjaringkonnatohtust.

Sõjaringkonnatohtu alla aniaffe:

1) Saaremaa konna Rõdla valla kohanik Johannes Mihkli p. Jõeäär, keda süüdistatakse väiteenistusest kõrvalehoidmisest.

2) Soome riigi alam Axel Edwin Lindquist, pärit Selsingist, keda süüdistatakse jelles, et ta oktoobrikuul 1921. a. Maisjaarel kohaniku Edwin Gabrielsoni röövimise otstarbel revolüüpanguga surmas.

1) Ernst Meikandri p. Kreimann, 25 a. vana, keda süüdistatakse, et ta 1. Tallinna sõjaväe haigemaja 1. korrali ülemajajaks oles, riigi varandusega hooletult ümber käis, tihti joonud olnud teenistusesse ilmus ja ladu uksed lukustamata pidas, mille tõttu mitmesugust varandust 242.680 marga väärtuses kaduma läks.

2) 4. jalaväe polgu al. leitnant Jaan Jaagu p. Omblus, keda eelarvutuste materjaali põhjal jelles süüdistatakse, et olles endise 6. jalaväe polgu meelevaldsete mees-konna ülem, väeosa ülemääratult puhul kõige tema kätte ühaldatud varustust üle et annud, mille tõttu mitmesugust peju 9090 marga väärtuses kaduma läks.

3) Endise suurtükki tagamara divisjoni sõdurid Heinrich Marbi p. Demann ja Albert Priidiku p. Friedrichson, keda süüdistatakse jelles, et nad mitmesugust riidvarustust ja peju 15.515 marga väärtuses kõrvale toimetasid.

4) Endise 6. jalaväe polgu 9. roodu sõdur Hans Marbi p. Jürisson, keda süüdistatakse jelles, et ta 1919. a. aprillikuul väerinnal väenlaste poole üle läks ja seal meie vastu võitlevatele punaväelastele teenistusesse astus.

5) Endise 9. jalaväe polgu sõdur Meikander Johani p. Kütt, 35 a. vana, keda süüdistatakse jelles, et 1919. a. detsembrikuul alguses omast polgust lahkus ja kuni 1921. a. juunini väejuures viibis.

6) Endise Tallinna ühikku eskadroni sõdur Roland Jaani p. Peterfon, Põhjala konna komandanturi sõdur Richard Kaarli p. Krinus, keda süüdistatakse jelles, et nad 1919. a. lõpu Põhjala konna komandanturi nurgastampidega ja petatutega varustatud 12 piiritulendubimist võitlesid.

7) Sõjakooli tööroodu 1. eam. Eduard Peetri p. Maripuu, Johannes Jakob p. Tiis, 18 a. vana, Heinrich Johani p. Alter, neid süüdistatakse jelles, et nad 1921. a. septembrikuul sõjakooli hobustekonna ladus mürdmarguse toime panid ja 16.288 marga väärtuses kaeru ära varastasid.

Ühikute väheste nähtuste üle, mis annavad dige puuduliku käsituse ajajärgu kirjanduslikest, kunstilistest ja teaduslikest harrastustest. Ajakirjandusel on ilma bibliograafiata ühepäeva väärtus, ta loob paratamata makulatuuri, tolmavaks paberiks. Ilma bibliograafiata ajakirjanduse tarvitamine teaduslikus töös on tülitav vormine, mis ka küllalt häid tagajärgi ei anna. Üks näitus. „Bäemähe“ liias ilmus J. Kärreri teaterajalooline ülevaade: „Cestis teater aastajaja vahetusel“, kus autor alataja tsiteerib ja toob põhjendusi oma väidetele kätkestatava ajajärgu ajakirjandusest (mujal ei leidunud materjaale!). Võib ette kujutada kui palju aega nõudis see sugune materjaalide offimine, kui tulid kinnised ajalehtede aastajärgid läbi forida. Ja määvalt mõib arvata, et ta kõiki materjaale mõis tarvitada. — See määras bibliograferimise efi algse ala.

Ajakirjanduse bibliograferitakse kõig Cestis ilmunud trükitööd, ka seda mis väljaspool Cestit, meie kodumaa üle on ilmunud, püütakse katalogiseerida, selle kõrgal bibliograafia teadust joudumööda edendades. Mstut on lubanud sedamööda kui töö edeneb bibliograafid ka trükitöö avaldada.

Siljuti ilmus õpetatud Cesti jelti mäljaandel „Kritisch-bibliographischer Jahresbericht der estnischen Philologie“. See on esimene farnane raamat Cestis. Pikemalt selle juures peatamata mõib täpendada, et see spetsiaal-kronoloogiline bibliograafia on ja ühe osa üldiselt sünnitab. Kõikudeadad on suuremalt osalt Tartu ülikooli õpejoud, kus pool ka tarvidus jarnase töö järele kõige suurem on.

Bibliograafia argu olgu üksnes mõiksele teadlaste hulga määratud, vaid igale kes teeb tegemist raamatuga ehk üldse trükitud kirjatabega. — See loom oli nende ribad otstarb.

8) Johannes Jüri p. Pusa, keda süüdistatakse jelles, et ta 1919. a. algul mabatahtlikult enamlaste sõjaväele astus ja 1. Cestis kommunistilises polgus meie vägede vastu võitles.

9) Rutejaare raiooni rannavalve veltmeel Eduard Jaani p. Siider ja sellekoma raiooni rannavalvurid Sergei Semen p. Pahov, Johannes Jaani p. Nigull, keda süüdistatakse, et nad 1921. a. novembrikuul Anna Grolova plüüfinaidiga surmasid.

— 900 —

Osalisus „Teataja“ kirjastusel on ilmunud:

A. J. Kuprini jutustus

„Mülgas“

319 lhk. Hind 150 mrk.

Roswolski armuke

G. Fröscheli rom an, 155 lhk. Hind 100 mrk.

Pealadu: Tallinnas, „Tallinna Teataja“ kontoris. 835

Tallinna rahvaühikooli kuulajate loogu te korraldus

oli 18. märtsil rahvaühikooli ruumidesse (esimene poeglaste gümnaasium) kofu fufutud.

Kohe koosoleku algul teatas valitu fufimus, kas koosolekut fufiniseks tunnistada või mitte. Põhjuseks fufiniseks tunnistamise poolt toodi ette asjaolu, et kõig koosolekul viibijad kuulajate kogu liikmed ei ole, järelikult ei peaks neil ka digust olema kuulajate kogu fufiniseks end segada. Kõpuks otsustati koosolek kuni kuulajate kogu fufu puutuvate fufimusteni joudumiseni lahtiseks jätta.

Esimesena võeti kõne alla mahkorra selgitamise fufimus college korporatsiooni ja kuulajate kogu vahel. Avaldati soovi, et tähendud organisatsioonid ühinema peaksid. Ebakohajena arvatati mõnelt poolt ka seda asjaolu, et korporatsioonil oma laulufoor ja spordigrupp olemas, kuna need kuulajate kogu enne olemas.

Kõpuks leiti, et mõlemad organisatsioonid fufi fufiseisvalt töötama saavad, kuna nende vahel teatud üksmeel peaks valitsema. Kõpulistult mahkorra fufimust lahendada ei fufudetud.

Spordikolonna tegemise arutamise fufimus lükati edasi, niifama ka pidutoimkonna valimine. Koosolekul teatas koosoleku juhataja, et kuulajate kogu esimees A. Siifenes tagasi astumise teate on ära annud. Uue esimehe valimine lükati järgmise peakoosoleku peale edasi. Selmise koosoleku protokoll leiti ebadigelt kofufuseatud olevat, mispärast ta parandamiseks eelmise koosoleku juhatajale tagasi anti. Järgmine kuulajate kogu koosolek peetakse arvatavasti pühapäeval, 19. fep. sealjamas.

— 900 —

„Estonia“ hoiu- ja abikasja.

„Estonia“ teatri juure karmatetake ajutada hoiu- ja abikasja, mille liikmeteks oleksid kõig näitlejad, koorilauljad, statidid, muusikandid ja tehniline personaal, kes aastalepingu läbi jeltiga seotud. Põhikirja järele, mis jelti juhatusel juba peajoonetes väljatöötatud, maksaks iga liige kassasse 2 protsenti oma kuupalgast, teist niipalju maksaks sinna iga liige nimele jelti. Kassasse läheks ka 10% igast kingituse summast, mis liige „Estonia“ jeltist või jelti kaudu saab, niifama kõig trahvirahad ja väljast poolt annetatud summad, mis teatri tegelaste ainelisest toetamisest või kunstilisest arendamisest annetatud. Riivisi kogunenud raha moodustaks kolm kapitaal: kõige pealt puutumata hoiukapitaal, mis liikmete fufemafusest tekkib, teiseks kapitaal, mis tekkib jelti poolt maksetavatest 2-protsentilistest fufemafusest (abiandmise kapitaal D) ja kolmandaks muud summad (abiandmise kapitaal B).

Ygale liikmele maksetakse, kui ta teatri teenistusest lahkus, tema poolt fufemafuse summad ühes kogunenud protsentidega mõ-

ja. On ta vähemast viis aastat teatri teenistuses olnud, siis saab ta lahkmise korral teatud protsenti ka jeltist summast, mis tema nimele jelti poolt kassasse maksetud (2 protsenti kuu palgast); see väljamaksetar protsent fufuteneb proportsionaalselt aastate arvuga, mis ta teatri juures tegem olnud; jeltel 20-aastane teenistusaeg jeltitaga, saab lahkmise korral ilhes oma hoiufummade ja nende protsentidega ka tervelt jelle summa, mis jelti tema arvele kassasse maksnud, kuid ilma protsentideta. Kassja B-kapitaalist antakse liikmetele abi ja toetust erafortralist juhutamisel. Kassja liikmete olemine on igale teatri teenistuses olevale aastapalgalistele fufudust.

Magu eelolevast näha, on kassja pea otstarbeks muretseda, et vanemad teatri tegelased teenistusest lahkmise mitte et tarvitaks otsekohe raste fufimuse peale komistada, mis teha, et näg varaks ei jädaks.

Niifugune teadmine on ifearantis näitlejale, jeltel ta 188. ja elamistingimiste juures määvalt mahi jäd tulema musta päema mõstu valmistada, mõrblemisi suureks fufimiseks fufidustuseks. Just jeltel fufu kohalt oleks mõga fufutavam, et kassja jelt need wabad kapitaalsid, millele abi wanadele ja mõtitele teatritegelastele mõiks vähegi inimeväärtiselt araelamist kuni eluldopuni mõlmaldada, tarvilist suureks palgajid.

Guutem annetus „Estonia“.

Chitusmeister herra Treubed on „Estonia“ teatrite 100.000 marka annetanud. See on hulga aja järele jälle röömustam nähtus, et meil joudamates fufidides arufamine kunstiafufuste üldtähtsusest fufi täielikult ei puudu.

— 900 —

Tallinas korraldus.

Demobiliseeritud sõdurite kohta maksab praegu korraldus, et nad oma elufoha muutmise korral end jeltel politsei jaoftonnast, mille piirkonda nad kuulujid, välja kirjutama peavad ja teises politsei jaoftonnas, kuhu nad uuesti elama afuavad, jälle end fufefirjutama on kohustatud. Peab tunnistama, et see korraldus tülitab ja ülekarune näib. Olets juba jeltel küllalt, kui demobiliseeritud sõjaväelane oma elufoha muutmise korral jelle piirkonna politseijaoftonnas ennast fufi kirjutab, kuhu ta elama on afunud.

Edasi peaks see politseide kantselei afi olema, neid mõrmilisi küligi lahendada, mis demobiliseeritud sõjaväelaste fufefirjutamise juures maksavad. Sellega oleks palju pahandusi ja fufeldusi ära hoitud ja teiseks — inimeftel ei prungiks ilmaaeg. käikude jaoft oma aega wiita. Meil aga kahjuks ei taheta, mõi ei ofata jeltel aru saada, et aeg raha maksab. Beats juba enam kui päevafelge olema, et kui keegi uude elufoha afudes ennast politsei jaoftonnas fufi kirjutab, et ta seega endisest elufohast on lahkmud, eriti meel demobiliseeritud sõjaväelased, kelle tunnistuste peale kindlasti ära märgitud on, kus nad ennemini elasid.

Muidugi, politsei toimetab seaduse järele ja trahvib niifugusel korral mõnefoja margaga. Kuid kas ei oleks aeg niifugusi tülitaid ja mitmekordseid registreerimisi lihtsustada, siis ei oleks trahvimisi tarvis?

— 900 —

„Postimehe“

Tallinna abitalitus

K.Ü. „KOOLI“ ruumides S. Karja t. 23, kntr. 7-92.

Tellimiste ja kuulutuste — wastuvõtmine. —

Oksikute numbrite müük

Proovinumbriid maksuta.

832

Wiljahindade tõus.

Benemaa suureid wiljaostud on niifasti Cestis, kui ka väljamaal — ifearanis Ameerikas — wiljahindade tõusu tekitanud.

Teatavasti on Chicago wiljabõrje praegu kogu ilma wiljaturul hinna määraja. Seal maksis rufi:

5. jaanuaril f. a. 84 centi bushel ehk umbes 245.50. 6. veebruaril f. a. 94 centi bushel ehk umbes 245.50. 8. märtsil f. a. 107% centi bushel ehk umbes 245.50.

Tähendatud hinnad olid maksivad Ameerikas mailmal faatmisega; mulifunil faatmi-

lega olid hinnad 10—12% centi busheli ehk umbes 245.50 puuda pealt odavamad.

Et wäliseturde wiljahind niifid, kus wiljavedu Cestist maha, meegi wiljahinna peale mõju avaldab, siis on loomulik, et jelle tagajärjel leima hind wiimafel ajal Harwas, Tartus ja mujal tõusma on hakanud — Tallinnas 50 penni kunni 1 mark naela pealt.

Wilmastel päewadel olemat aga Ameerikas hinnatõus langemas, mis loota laheb, et niifid hindad juba kõrgema tipuni on joudnud.

Maailma wiljaturul.

„Lendv. Pr.“ kirjutas 6. märtsil maailma wiljaturu fufufortast, et tume on, misjuurte Ameerika kolonijude oraste fufuford dieti on. Wiljahinnad olid fufu juba ifufidifid nii odavad, et nad põllumehele fufufid ära ei tajunud. Nad haffajid tõusma. Niifid on Englismaa suuremad oftimised fufuma jätunud ja Englise importöörid ja weskid näiffe ootawat. Argentina on oma wiljal ka hinnad kõrgelge afunud, aga kahaks ife heal meel niifid. Chicago teadete järele on Rouma-Ameerika juba 50 protf. oma ülejäägilt Euroopasse faatnud. Neid teateid ei uita. Arwatakse, et fufu jelle mõtte ifa on. Afufraalia on wiimafel ajal vähem wilja laewadele laadimud kui aasta waremalt fufamal ajal.

Sakfamaal on wiljahinnad 27. veebr. ja 6. märtsi vahel uuesti tõusnud. Selle nähtuse põhjus on Sakfa rahafufis ja ofalt ka jelles, et Sakfamaa niifidest suuruses rohkem wilja peab fufi wadama ja wiljahind Ameerikas kallimaks on läinud.

— 900 —

Cestis kalamehed ja nende ifufufad.

Cestis mabariigi piirides afub praegu kuni 20.000 kalameest. Kalameeste ifufufuste arm on üle 40, teatab „Kalaafjandus“.

— 900 —

Rõudte tõrgetõrjendust

H. Puls'i õlut

Klaasfingi tän. 11, tel. 651

428

Maf rjandus.

Uhistegelane nr. 2

on ilmunud.

— 900 —

Rirjastustes

Väänemaafonnaw. Teadoanne fufufu kuulutuste ofja.

— 900 —

Kurfid.

Tallinna bõrje turjijedel.

16. märtsil 1922 a.

Maksta	Lehtud	Määr	Määr
1 Naelfterling	150	1500	150
1 Dollar	347	344	34
100 Sakfa riigimark	133—131	130	131
100 Soome mark	725	725	730
1.0 Rooti krooni	—	900	9050
100 Daani krooni	—	7325	7375
100 Prantfjandi frank	3100	3075	3125
100 Hollandi guldaal	—	13050	13150
100 Läti rubla	—	137	137½
100 Lõhefofowalkia kroon	—	600	620
1 Ruula rubla	—	165	—
1000 Soome rubla	—	—	—
100 Norra krooni	—	—	—

Atias, 16. märtsil. Ita. Naelfterling 1112; dollar 255.50; Prantfjuse frank 23.00; Belgia frank 21.25; Rootfi kroon 66.55; Norra kroon 45.50; Daani kroon 54.25; Hollandi gulden 96.50; Sakfa riigimark 0.95; Soome mark 5.56; Cestis mark 0.75; Poola mark 0.7; Lõhefofowalkia kroon 4.63; 10 fufdrubla 1250; Läti 5% laen 105; fufdrant 50.000.

— 900 —

Wastutaw toimtaja: Joh. Wiif. Väljaandja Digufufus „Teataja“.

Estonia teater

Reedel, 17. märtsil
Nahwaetenduseks
**Androilus
ja Iowi**
Bernard Shaw muinasmäng
3 waat.
Algus kell 1/2 8 õhtul.

Laupäeval, 18. märtsil.
„Marion“
Walter Bromme operett 3 w.
Algus kell pool 8 õhtul.
905

Drama teater

Reedel, 17. märtsil f. a.
Efetenduseks
„Wohzel“
Georg Büchner'i näidend 18
pildis.

Esiti keelde tõlkinud M. Wison.
Juhatab M. Teetoff.
M. Suurand'i dekoratsioonid.
Algus kell 8 õhtul.
Lõpp kell 1/2 11.

„Abielutsemine“

Hermann Bahr'i lustmäng 3 w.
Algus kell 8 õhtul.
Pühapäeval 19. märtsil
Esfetenduseks
Wimast korda
„Täheporg“

M. Sunne näidend lastele 5 w.
6 pildis.
Algus kell 3 päeval.

Zule ja Werega.

M. Sammanni näidend
Mabtra sõja päiwil
6 pildis.
Algus kell 8 õhtul.
Pääsetähed eelmisel iga päew
kella 11—1 e. l. ja 6—8 õhtul.
Dramaateatri kasjas.
906

Jõhwi Wastastikuse Krediit ühisuse

peakoosolek

on 2. aprillil f. a. kell 11 hommikul
Jõhwi alewis, omas majas,
kuhu liikmeid ilmuda palutakse.

- Päewakord:
1. Koosoleku juhataja valimine.
 2. 1921. a. aruande läbiwaatamine ja
kinnitamine.
 3. Puhtatuse jaotamine.
 4. 1922. a. eelarve.
 5. Ahe juhatusel liikme, kogu nõuogu liikme
ja rewisjoni komisjoni liikmete
valimine.
 6. Põhikirja muutmise.
 7. Jookswad asjad.

Kut määratud ajale tawoliku arwu liikmeid ei ilmu, siis on
järgmine koosolek 23. aprillil f. a. kell 11 päewal seelamas,
mis liige - arwu peale waatamata osuwõtmuline on.
908

Estonia kontsertsaal.

Reedel, 17. märtsil
Estonia sümfoonia orkester
**17. Sümfoonia
kontsert**
Juhatab M. Kull.
Solist pr. Edith von Voigt-
laender (wiulu).
Algus kell pool 8 õhtul.
Pääsetähed 45—100 margant.
896

E. M. S. „Bandorin“.

„Eotuse“ seltsi ruumies
(M. Tarti m. 25.)
Laupäeval 18. märtsil f. a.

Pidu-õhtu

- 1) Näitemäng:
„Riia järele kihlus“,
Jant 3 waatu/es.
Algus kell 8 õhtul.
 - 2) „Tants.“
Liikmetel sissepääs 1922 a. liik-
metele ettenäitamisel maksuta.
- Juhatusel koosolekud peetakse
igal lestinähtal kella 6—8 õht.
„Eotuse“ seltsi ruumies.
900 Sugatus.

Dr. Artur Tamm

Esitaja suguhäigused.
Wastuõtmise
igapäew kella 4—1/2 pl.
Jaani tänaval nr. 6, krt. 8.
(Krediid panga majas).
Rõnetaat 14—13.
689

Dr. Bezold

(Sisem. ja lopuhaig.)
E. Korta tän. 12, lõnetumid
11—12 ja 6—7.
4710
453

Naamatupidamise kursused

6. Pärnu mnt. 16
Erilne aruandekirjeldus.
Hans Margens.

Westikiwi materjal

Kõige parem. Wana-Posti tän.
nr. 5, M. Resjat.
904

Rütteainete Reffkomitee Litwideerimise Komisjon

annab jelle teada, et 28. märtsil f. a. kell 12
päewal komitee ruumid. Merepuistee nr. 15 antatse wälja
suusõnal. wähepakkum.

Halliste jõe ääres umbes 2270 f. f. puud ja 93 f. f. propje.	
Särgoja jõe ääres umbes 262 palki	
Sauna " " " 254 "	
Lähme " " " 212 "	
Sõõde " " " 174 "	
Musta " " " 760 "	
Waiete randas 991 f. f. puud.	
Waiete randas 1618 palki	

Pakkumiseid osawõtjail tuleb enne pakkumise
algust jelle kindlustusjeks 10 protj. pakkumise al-
gushinnast sisse maksta. Lähemaid teateid metsama-
terjaalide seilukoha üle saab Rütteainete Reffkomitee
Pärnu maakonna wolinitult.
822

Rütteainete Reffkomitee Litwi- deerimise Komisjon

annab jelle teada, et 27. märtsil f. a. kell 10 homm.
Tapa-Woldi liini wolinitu kantselei juures, Jõgema
jaama lähedal,

laupäeval 18. f. p. kell 10 homm. Tartus, Tartu
maakonna liitkomitee ruumides, Barilai platsil,
end. hotell „London“ tuba nr. 19, järgmised metsa-
materjalid:

Mäetaguse metsas, Metsküla jõe ääres 1800 f. f. puud ja 1000 palki.	
Ranna-Pungerjal 2426 f. f. puud ja 50 f. f. propje.	
Lohusoo 2000 f. f. puud.	
Põlja jõe ääres umbes 1501 f. f. puud, 1060 palki ja 3 f. f. propje.	
Paala jõe ääres umbes 65 f. f. puud.	
Emajõe ääres, Wiiti järmel 170 f. f. puud.	

Pakkumiseid osawõtja soowijail tuleb enne pakkumise al-
gust jelle kindlustusjeks 10 protj. pakkumise algushinnast sisse-
maksta. Lähemaid teateid materjaalide üle saab Rütteainete
reffkomitees, Tallinnas ja Tartu liitkomiteest.
823

KOKSI

millis Oaawabril. Jäme koks 75 marka pund. Peenike koks
15 marka pund. Kojutoomine linna piirides 100—150 marka
koorem. Kojutoomine 100 pd. alates maksuta. 909

Rütteainete Reffkomitee Litwi- deerimise Komisjon

annab teega teada et 27. märtsil f. a. kell 10 homm.
Tapa-Woldi liini wolinitu kantselei juures, Jõgema
jaama lähedal,

enampakkumise teel

kohe maksetawa raha eest saab wälja müüdnud:
Rullid, rullid jahu, tangud, otse, heeringaid, filtu,
soola, sea ja loomaliha, uui poolsaapaid, tallanahka,
rauda, töörõistu, kiwisüü, tühjad tünnid ja wilja kotid,
laua betsimaal-taale, kufusepa töörõistu, hobuseid, ho-
buse riistu, sõidu- ja weeristu ja muud kraami.
Kui 27. märtsil kõi kraam ei peaks wälja müü-
dnud jaama, siis testab enampakkumine järgmisel päe-
wal edasi.

Rütteainete Reffkomitee
Litwideerimise Komisjon.

Rütteainete Reffkomitee Litwideerimise Komisjon
annab jelle teada, et 27. aprillil f. a. kell 10 homm.
Wõru maakonna Rütteainete Reffkomitee wolinitu
kantselei juures, Wõru linnas, kohe maksetawa raha eest,

enampakkumise teel

wälja müüdnud saab:
rulli jahu, odre, rullid liha, hobune, sõidu riistad,
hobuse riistad, töörõistad, poolisjaapaid, reeraua terast,
filu, töörõistu ja muud kraami.
Kui 27. märtsil kõi kraam ei peaks wälja müüdnud ei
peaks jaama, siis testab wälja pakkumine järgmisel
päewal edasi.

Rütteainete Reffkomitee Litwideerimise
Komisjon.

890

Rütteainete Reffkomitee Litwideerimise Komisjon

annab jelle teada, et 28. märtsil f. a. kell 12
päewal komitee ruumid. Merepuistee nr. 15 antatse wälja
suusõnal. wähepakkum.

Arutula rabas

preesturba walmistamine,

millis alla terme raba tööstus kofu 4 presfi kuulub.
Lähemaid andmeid saab komitee tehnika osakonnast.
Sissemaks pakkumise juures 50.000 marka.
Zätepakkumine tarwiduse korral toimetatse 31.
märtsil kell 12 päewal.
895

Rütteainete Reffkomitee Litwi- deerimise Komisjon

annab jelle teada, et 21. märtsil f. a. kell 12 p. järgmistesse liitfaroopalise
raudtee jaamadesse wälja weetud metsamaterjaale:

Difu jaamas 21 f. f. kasepuud	
" " 85 f. f. kasepuud	
" " 900 palki	
Difu Wõõdi jaam. wahel 85 f. f. segapuid	
Olustvere jaamas 8 f. f. kasepuud	
Olustw. Wõõma jaam. wahel 65 f. f. segapuid	
" " 17 f. f. segapuid	
Olustvere jaamas 1300 palki	
Wõõma jaamas 28 f. f. kasepuud	
Wõõma jaamas 35 f. f. segapuid	
Wiljandi jaamas 400 palki	
Ollepää jaamas 309 palki	
Rõõ jaamas 633 palki	
" " 8 f. f. kasepuud	
Rõõ ja Wauri jaam. wahel 180 f. f. segapuid	
Wauri jaamas 90 f. f. puud	
" " 105 palki	
Härmeti jaamas 18 f. f. puud	
" " 88 palki	
Hagudi jaamas 329 palki	
Paide jaamas 60 palki	

Enampakkumine saab olema Tallinnas, Rütteai-
nete Reffkomitee ruumides, Mere puistee nr. 15. Pak-
kumiseid osawõtja soowijail tuleb enne pakkumise algust
jelle kindlustusjeks 10 protj. pakkumise algushinnast sisse-
maksta. Lähemaid teateid saab Rütteainete Reffkomitee
Wiljandi maakonna wolinitult Wiljandis ja Tallinna —
Paide liini wolinitult, Rõõs.
824

Rütteainete Reffkomitee Litwideerimise Komisjon
annab jelle teada, et 20. märtsil f. a. kell 10 homm.
Tallinna-Paide liini Rüttekomitee wolinitu kontoris
Rõõ alewis, Wauri jaama lähedal saab

enampakkumisel = wälja müüdnud =

neli tööhobust, hobuse riistad, wantrib, reed, töörõistad,
rullid, rullid jahu, soola, poolisjaapad (tandid), kirweid,
betsimaal-taalud, kütud, tühjad tünnid, reetalla terast ja
muud kraami.

Kui 20. märtsil kõi kraam wälja müüdnud ei peaks
jaama, siis testab wäljamüük järgmisel päewal edasi.

Rütteainete Reffkomitee
Litwideerimise Komisjon.

Rütteainete Reffkomitee Litwi- deerimise Komisjon

teatab teega, et 8. aprillil f. a. kell 10 homm. Tapa-
Woldi liini wolinitu kantselei juures, Sonda jaama
lähedal

enampakkumise teel

kohe maksetawa raha eest saab wälja müüdnud:
Raaru, rulli jahu, tangu, heeringaid, filu, sealihha
soolatud ja suittetatud, ülistõndi, talla nahka, uui pool-
saapaid, kirweid, labidaid, põlisaage ja muud kraami.
Kui 8. aprillil kõi kraamid ei peaks ära müüdnud
jaama, siis testab enampakkumine järgmisel päewal
edasi.

Rütteainete Reffkomitee
Litwideerimise Komisjon.

888